

UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Metodologia badań psychologicznych ze statystyką i etyką badań naukowych

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Kognitywistyka		Cykl dydaktyczny 2024/25
Specjalność -		Kod zajęć 23KGNS.120.03855.24
Jednostka organizacyjna Wydział Psychologii i Kognitywistyki		Języki wykładowe polski
Poziom studiów studia pierwszego stopnia		Obligatoryjność Obowiązkowy
Forma studiów studia stacjonarne		Blok zajęciowy Przedmioty ogólne
Profil studiów profil ogólnoakademicki		
Koordynator zajęć	Tomasz Ptaszyński	
Prowadzący zajęcia	Tomasz Ptaszyński, Jerzy Marian Brzeziński, Marzenna Zakrzewska	
Okres Semestr 2	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Wykład: 30, Egzamin • Ćwiczenia: 45, Zaliczenie z oceną	Liczba punktów ECTS 6

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	dostarczenie wiedzy o znaczeniu metodologii w nauce i o teoretycznych modelach poznania naukowego
C2	dostarczenie wiedzy na temat procesu badawczego w psychologii i metodologii tej dyscypliny
C3	opanowanie siatki pojęć centralnych dla wiedzy o prawidłowym pomiarze w psychologii
C4	wykształcenie umiejętności prawidłowego formułowania pytań, na które mogą dać odpowiedź badania empiryczne
C5	dostarczenie wiedzy z zakresu teoretycznych modeli, w ramach których przeprowadzane są badania empiryczne w psychologii
C6	nabycie umiejętności posługiwania się pakietem statystycznym IBM SPSS
C7	dostarczenie wiedzy na temat związków między populacją i próbą oraz konsekwencji wyprowadzania wniosków o populacji na podstawie badania prób
C8	uwrażliwienie na psychologiczny i etyczny kontekst badań empirycznych
C9	kształtowanie umiejętności tworzenia raportu z badań empirycznych
C10	nabycie umiejętności w zakresie operacjonalizacji zmiennych psychologicznych kształtowanie umiejętności statystycznego opisu zebranych danych
C11	opanowanie podstawowych umiejętności potrzebnych do statystycznej weryfikacji hipotez o wzajemnych związkach między zmiennymi

Wymagania wstępne

Brak

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	Rozumie, jaką rolę w badaniach psychologicznych pełni jej metodologia i potrafi określić, na czym polega specyfika tejże metodologii w stosunku do innych dyscyplin naukowych.	KG_N_K1_W01, KG_N_K1_W08, KG_N_K1_W09	Egzamin pisemny, Test
W2	Zna i rozróżnia kolejne etapy procesu badawczego w psychologii.	KG_N_K1_W08, KG_N_K1_W09	Egzamin pisemny
W3	Odróżnia podstawowe modele badań w psychologii (eksperymentalny oraz ex post facto), potrafi je scharakteryzować i adekwatnie zastosować do zebranych danych.	KG_N_K1_W08, KG_N_K1_W09, KG_N_K1_W11	Egzamin pisemny, Test
W4	Odróżnia próbę od populacji. Zna metody doboru osób badanych do próby i orientuje się w konsekwencjach wniosków o populacji wyprowadzanych na podstawie wyników uzyskanych przez próby osób badanych.	KG_N_K1_W08, KG_N_K1_W09	Test, Egzamin praktyczny

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
W5	Zna właściwości rozkładu normalnego i potrafi je zastosować w praktyce. Umie zadać adekwatne pytania dotyczące zbioru wyników badań empirycznych i odpowiedzieć na nie stosując tablice dystrybuanty rozkładu normalnego.	KG_N_K1_W09	Test, Egzamin praktyczny
W6	Zna zasady obsługi pakietu statystycznego, właściwie dobiera i prawidłowo stosuje metody statystyczne służące opisowi zmiennych, badaniu siły związku między zmiennymi i testowaniu różnic między grupami.	KG_N_K1_W13	Projekt, Egzamin praktyczny
Umiejętności - Student/ka:			
U1	Potrafi zoperacjonalizować zmienną psychologiczną oraz umiejętnie i adekwatnie stawia pytania badawcze.	KG_N_K1_U03	Egzamin pisemny
U2	Umie dokonać opisu statystycznego zmiennych zmierzonych na różnych skalach pomiarowych. Umiejętnie dobiera wskaźniki opisowe i potrafi je interpretować.	KG_N_K1_U03, KG_N_K1_U09, KG_N_K1_U14	Test, Projekt, Egzamin praktyczny
U3	Potrafi wybrać i umiejętnie zastosować metody statystyczne, które odpowiadają na pytania o siłę związku między dwiema zmiennymi i o różnice między parami grup. Umie krytycznie i refleksyjnie zinterpretować wyniki tych analiz.	KG_N_K1_U03, KG_N_K1_U09, KG_N_K1_U10, KG_N_K1_U14	Egzamin pisemny, Projekt, Egzamin praktyczny
U4	Potrafi obsługiwać pakiet statystyczny IBM SPSS i umiejętnie wykorzystuje jego możliwości przy analizie danych empirycznych. Umie wybrać z wydruku i poprawnie zinterpretować potrzebne do analizy elementy.	KG_N_K1_U03, KG_N_K1_U09	Projekt, Egzamin praktyczny
U5	Dysponuje kompetencjami w zakresie pisanie raportu z badań empirycznych i komunikowania wniosków dotyczących wcześniej sformułowanych hipotez.	KG_N_K1_U03, KG_N_K1_U10, KG_N_K1_U14, KG_N_K1_U15	Projekt
Kompetencje społecznych - Student/ka:			
K1	Zna i rozumie etyczne zasady, jakie powinny kierować postępowaniem psychologa wobec uczestników badania naukowego. Jest zorientowany w psychologicznym kontekście towarzyszącym interakcji „psycholog – osoba badana”.	KG_N_K1_K04, KG_N_K1_K11	Egzamin pisemny, Projekt

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Cechy charakterystyczne poznania naukowego w psychologii. Problem i hipoteza.	W1, W2, U1	Wykład
2.	Model eksperymentalny: odmiana klasyczna (jedno-jednozmienne). Alternatywne wobec eksperymentalnego modele badań: ex post facto i granie roli.	W2, W3, U1	Wykład

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
3.	Model korelacyjny –jednozmiennowy.	W2, W3, W6, U3	Wykład, Ćwiczenia
4.	Dobór próby z populacji.	W2, W4, W5	Wykład, Ćwiczenia
5.	Interakcja – „badacz – osoba badana” – kontekst psychologiczny i etyczny.	K1	Wykład
6.	Zmienne, pomiar w psychologii i opis statystyczny zmiennych.	W6, U1, U2, U4	Ćwiczenia
7.	Rozkłady zmiennych losowych. Rozkład normalny.	W4, W5, U2	Ćwiczenia
8.	Badanie siły związku między parą zmiennych – współczynniki korelacji.	W3, W4, W6, U3, U4	Wykład, Ćwiczenia
9.	Badanie różnic między parami grup – testy istotności różnic.	W3, W4, W6, U3, U4	Wykład, Ćwiczenia
10.	Zasady (standardy) tworzenia raportu z badań empirycznych.	W4, U4, U5	Ćwiczenia

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Wykład konwersatoryjny
Ćwiczenia	Metoda ćwiczeniowa

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	Uzyskanie co najmniej 60% punktów na egzaminie pisemnym.
Ćwiczenia	Uzyskanie co najmniej 60% punktów na każdym z dwóch testów i zaliczeniu praktycznym z umiejętności obsługi pakietu IBM SPSS oraz zaliczenie pracy empirycznej.

Literatura

Obowiązkowa

1. Brzeziński, J. M. (2019). Metodologia badań psychologicznych. Wydanie nowe. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
2. Brzeziński, J., Zakrzewska, M. (2010). Rozdział 4. Metodologia. Podstawy metodologiczne i statystyczne prowadzenia badań naukowych w psychologii. W: J. Strelau, D. Doliński (red.), Psychologia akademicka. Podręcznik (wyd. 2, t. 1, s. 175-302). Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
3. King, B. M., Minium, E.W. (2009). Statystyka dla psychologów i pedagogów. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
4. Brzeziński, J., Chyrowicz, W., Toeplitz, Z., Toeplitz-Winiewska, M. (2019). Etyka zawodu psychologa. Wydanie nowe (wyd. 2). Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN (rozdz. 8 i 9).

Dodatkowa

1. Aronson, E. (red.). (2002). Człowiek istota społeczna. Wybór tekstów Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN (S. E. Asch, s. 37-47; S. Miligram, s. 48-64; C. Haney, C. Banks, P. G. Zimbardo, s. 83-101).
2. Babbie, E. (2003). Badania społeczne w praktyce. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN [lub: Babbie, E. (2008). Podstawy badań społecznych. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN].
3. Brzezińska, A. I., Brzeziński, J. (2011). Skale szacunkowe w badaniach diagnostycznych W: J. Brzeziński (red.), Metodologia badań społecznych. Wybór tekstów (s. 299-399). Poznań: Zysk i S-ka Wydawnictwo.
4. Frankfort-Nachmias, Ch., Nachmias, D. (2001). Metody badawcze w naukach społecznych. Poznań: Zysk S-ka Wydawnictwo.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	30
Ćwiczenia	45
Przygotowanie pracy pisemnej	15
Przygotowanie do zaliczenia	15
Przygotowanie do egzaminu	30
Czytanie wskazanej literatury	30
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 165
Liczba punktów ECTS	ECTS 6

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
KGn_K1_K04	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do etycznego postępowania w swojej działalności edukacyjnej i badawczej
KGn_K1_K11	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do zauważania istnienia i konsekwencji pluralizmu teoretycznego i metodologicznego w badaniach naukowych (własnych i cudzych)
KGn_K1_U03	Absolwent/ka potrafi (korzystając z porad prowadzącego) projektować, przygotowywać i przeprowadzać badanie empiryczne, a także dokonywać analizy statystycznej oraz interpretacji wyników. Potrafi dobierać odpowiednią metodę badawczą dla danego problemu oraz odpowiednią metodę statystyczną dla danego problemu i typu analizowanych danych
KGn_K1_U09	Absolwent/ka potrafi dobierać zależności od potrzeb i obsługiwać oprogramowanie służące do składu tekstu, obróbki grafiki, analizy statystycznej, projektowania i przeprowadzania badań empirycznych
KGn_K1_U10	Absolwent/ka potrafi prowadzić podstawowe wnioskowania statystyczne, także z wykorzystaniem narzędzi komputerowych
KGn_K1_U14	Absolwent/ka potrafi przygotować opracowanie zawierające omówienie wyników realizacji zadania badawczego
KGn_K1_U15	Absolwent/ka potrafi komunikować własne i cudze doniesienia badawcze, powstałe w kontekście procesu naukowo-badawczego, precyzyjnie i spójnie formułując wypowiedzi ustne i pisemne
KGn_K1_W01	Absolwent/ka zna i rozumie multidyscyplinarność kognitywistyki, jej źródła i miejsce kognitywistyki w systemie nauk oraz o jej specyfikę przedmiotową i metodologiczną
KGn_K1_W08	Absolwent/ka zna i rozumie podstawowe zagadnienia z zakresu dyscyplin bazowych dla kognitywistyki, w tym charakterystycznych dla nich metod badawczych
KGn_K1_W09	Absolwent/ka zna i rozumie zasady projektowania i prowadzenia badań naukowych, ze szczególnym uwzględnieniem formułowania problemów badawczych, stawiania hipotez. Zna i rozumie również metody, techniki i narzędzia badawcze
KGn_K1_W11	Absolwent/ka zna i rozumie etyczne i prawne uwarunkowania badań w zakresie wiedzy o funkcjonowaniu umysłu/mózgu
KGn_K1_W13	Absolwent/ka zna i rozumie dobrze przynajmniej jeden pakiet oprogramowania, służący do statystycznej obróbki danych